

SZÁZEZREK KÖNYVE

Szerelem a sivatagban

(Alluma, a homok leánya)

Irta:
Guy de Maupassant

Fordította:
P. Ábrahám Ernő

Felelős kiadó: dr. Achim András.

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 4.0 Nemzetközi (CC BY-SA 4.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2016
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-963-417-004-4 (online)
MEK-15058

I.

Egyik barátom mondta nekem:

- Ha algíriai utazásod közben véletlenül Bordj-Ebbaba környékére kerülsz, látogasd meg régi jó pajtásomat, Auballet, aki ott gyarmatos.

Már elfelejtettem Auballe nevét, elfelejtettem Ebbaba nevét, mikor véletlenül a vendége lettem.

Körülbelül egy hónap óta barangoltam - gyalog - az Algirtól Cherchellig, Orleansvilleig és Tiaretig terjedő nagyszerű vidéken. Egyszerre fás ez a vidék és kopár, nagyszerű és intim. A hegyek közti szűk völgyekben sűrű fenyőerdőket talál az ember, melyekben tél idején rohanak a patakok. A vízszakadékok fölé zuhant roppant fák szolgálnak hidakul az araboknak s a liánoknak is, melyek körülölelik a holt törzseket s új élettel ékesítik őket. A hegyek ismeretlen hajlataiban félelmetesen szép barlangok vannak s a patakok oleanderekkel borított partjai elképzelhetetlenül bájosak.

De a legdrágább emlékeket azok a délutáni kirándulások hagyták szívemben, melyeket a partmenti dombvonulatok kissé fás utjain tettem, ahonnan az ember beláthatja a kékes tengertől terjedő roppant hullámos és vörhenyes területet az Ouarsenis hegyláncáig, mely gerincein Teniet-el-Haad cédruserdőit hordja.

Azon a napon eltévedtem.

Megmásztam egy csucst, ahonnan a dombokon túl Mitidja hosszú lapályát fedeztem fel s mögötte egy másik hegylánc csucsán, csaknem láthatatlan messzeségben a különös emlékművet, melyet a Keresztény Nő Sirjának neveznek s amely, mint mondják, egy mauritániai sirboltja. Leereszkedtem s dél felé menve, a sivatag küszöbén egy, a kék édig nyúló csucsokig terjedő bokros, rőtfaó vidéket fedeztem fel, olyan rőtfaót, mintha mindezeket a dombokat összevarrott oroszlánbőrökkel fedték volna be. A dombok körül néhol sárgásan, hegyesen kiemelkedett egy-egy magasabb, kuposabb domb, mint a pup a teve hátának szőrfoltjaiból.

Körülöttük borítva volt a talaj ezzel a gyötrelem-esővel s a láb eltaposva a bogycat, mártírságuk nyomait hagyta a földön. Időnként szakítottam a legérettebb bogycból, hogy megegyem őket.

Valamennyi völgy fehér gőzzel telt meg, amely lassan emelkedett, mint az ökor lányékán a piszok; s a hegylánc felett, mely a Szahara felé elzárta a horizont, egy miséskönyv ege lán-golt. Hosszu aranysávok vérsávokkal váltakoztak - megint vér! Ujra vér és arany, az ember egész történelme - s időnként egy-egy kis lyuk nyílt köztük, zöldes azurfoltok, amelyek messzieseknek tetszettek, mint az álom.

Ugy hullott az árnyék a földre, mint a sötétségek zápora és semmit se tudtam kivenni magam előtt, csak a hegységet végtelen messzeségben. Elértem a sátrakat a völgyben, odamentem s próbáltam magamat megértetni a legelső arabbal, akivel találkoztam, hogy melyik irányt keressen.

Megértett? Nem tudom: de hosszasan válaszolt s én semmit se értettem belőle. Reményemet veszítve már elhatároztam, hogy az éjszakát egy szőnyegbe burkolódzva töltöm a tábor mellett, amikor az arab bizzar szavai közt mintha csak a Bordj-Ebbaba nevet hallottam volna.

- Bordj-Ebbaba? - ismételtem.

- Igen, igen.

Két frankot mutattam neki. Egy vagyont. Menni kezdett és én követtem. Oh! Sokáig követtem a sötét éjszakában ezt a halvány fantomot, aki mezitláb ment előttem a köves ösvényeken, melyeken állandóan bukdácsoltam.

Váratlan fény csillant föl. Egy fehér ház kapuja elé értünk, erődféle volt a ház, külső ablakok nélküli egyenes falakkal. Dörömböltem, belül üvöltöttek a kutyák.

Francia nyelven kérdezte egy hang:

- Ki az?

- Itt lakik Auballe ur? - kérdeztem.

- Itt.

Kinyílt a kapu és szemben állottam magával Auballe urral, egy nagy szőke fiúval. Ócska papucsban volt, szájában pipa. Arca mint egy jóságos Herkulesé.

Megmondtam a nevemet. Mind a két kezét nyujtotta.

- Ön otthon van, uram! - mondotta.

Negyedóra mulva mohón vacsoráztam házigazdámmal szemben, aki pipázott tovább.

Tudtam a történetét. Miután egy vagyont költött az asszonyokra, megmaradt pénzét algiriai földekbe fektette és szőlőt művelt.

A tőkéik bőven termettek; boldog volt, arca nyugodt, mint a megelégedett embereké. Nem tudtam megérteni, hogy ez a párisi, ez a nagyvilági ember hogy tudta megszokni ezt az egyhangu életet, ezt a magányosságot. Megkérdeztem:

- Mennyi idő óta él itt?

- Kilenc év óta.

- És nem kinozzák szomorúságok?

- Nem, az ember megszokik ezen a földön s később megszereti. Nem hinné el, hogy ideköti az embert egy egész sereg apró állati ösztön révén, melyeket nem ismerünk. A levegő, és az éghajlat akarataink ellenére is meghódítja husunkat és a vidám fényár, amely előzőnli, szellemünket élessé, elégedetté teszi. Szünet nélkül özönlik belénk ez a fényár szemünkön keresztül s azt lehetne mondani, hogy megmossa a lélek minden homályos zugát.

Az arab felé fordult, aki nekem felszolgált, egy nagy barna fiú felé, akinek szeme fénylett a turbán alatt:

- Eredj, Mohammed! - mondta neki - ha szükségem lesz rád, hivlak.

Aztán újra felém:

- Ért franciául és egy olyan történetet akarok önnek elmondani, amelyben nagy szerepet játszott.

Mikor az arab kiment, elkezdte:

- Körülbelül négy éve voltam már ezen a földön, melynek már kezdtem dadogni a nyelvét, de amelyen még csak kevéssé otthonosodtam meg, s hogy ne szakítsak minden szenvedélyemmel, melyek egyébként végzetesek voltak rám, kénytelen voltam időnként néhány napra Algirba utazni.

Megvettem ezt a farmot, ezt az egykori erődszerű postaépületet, néhány száz méternyire a bennszülött tábortól, melynek embereit szőlőmben alkalmazom. Ebből az Oulad-Taadja törzsből, mikor megérkeztem, személyes szolgálatomra egy nagy fiút választottam, azt, akit látott, Mohammed ben Lam'hart, aki hamarosan rendkívül odaadó lett irányomban. Mivel

nem akart egy házban aludni, mert nem volt hozzászokva, néhány lépésre a kaputól huzta fel a sátrát, hogy hívhassam az ablakomból.

Az életem? Kitalálhatja. Földművelés, az ültetvények gondozása, vadásztam egy-egy kicsit, eljártam ebédelni a szomszédos állomások tisztjeihez, vagy pedig ők ebédeltek nálam.

Egy este, nyár kezdetén, a földjeimen tett körutról hazatérve, szükségem volt Mohammedre. Nem hívtam, hanem a sátrába léptem. Ezt nagyon sokszor megtettem.

Egy Djebel-Amourból való nagy, vörös szőnyegen, mely puha, mint egy matrac, egy nő aludt, egy lány, karját szeme felé keresztezve.

Kissé megzavarodva hagytam, hogy visszahulljon a sátor vászonfala s hazafelé mentem. Mikor másnap a szobámba lépett, a szemébe néztem, ő pedig lehajtotta a fejét, mint valami megzavarodott bűnös. Kitalálta, amit tudtam?

- Hát te házas ember vagy, Mohammed? - kérdeztem hirtelen.

- Nem, muszié.

Rászoritottam, hogy franciául beszéljen, nekem pedig arab leckéket adjon, amiből gyakran a legösszefüggéstelenebb nyelv jött ki.

- Akkor miért van nálad egy asszony? - kérdeztem tovább.

- Délről való - mormogta.

- Oh! Délről való. Ez nem magyarázza meg, miért van sátradban.

- Nagyon szép! - mondta, válasz nélkül hagyva kérdésemet.

- Oh! Igazán. Nos, máskor ha megint ilyen csinos asszony jön hozzád délről, gondod legyen rá, hogy az én gurbimba jöjjön, ne a te sátradba. Megértetted, Mohammed?

Ünnepélyes komolysággal felelte:

- Meg, muszié.

Hazamentem, tisztán láttam alakját a sátra alatt. Kivettem zsebemből a kulcsot s bementem a házba, ahol rajtam kívül még intézőm lakik, két franciaországi munkás és egy Algirből szerződtetett öreg szakácsnő.

Felmentem a lépcsőn s meglepetésemre fénysávot láttam ajtóm alól kiszűrődni. Benyitottam. Az asztal mellett, melyen gyertya égett, szemben velem egy bálványarcú lány ült egy szalmaszéken s rám látszott várakozni, nyugodtan, felékesítve mindazzal az ezüst ékszerrel, amelyeket Dél lányai a lábukon, karjukon, nyakukon viselnek, a testükön egész a hasukig.

Belépésemkor felállott s állva maradt előttem, vad ékszereitől fedetten, a büszke odaadás magatartásával.

- Mit csinálsz itt? - kérdeztem tőle arabul.

- Itt vagyok, mert iderendelték.

- Ki rendelt ide?

- Mohammed.

Leült, lesütötte szemét, én pedig vizsgáltam.

Mikor már mondani akartam neki: „eredj vissza Mohammed sátrába”, kitalálhatta, mert hirtelen kiegyenesedett, csengő karperecekkal telerakott két karját nyakam köré fonta s könyörgő és ellenállhatatlan vággyal vont magához.

- Ha elüzl - mormogta, mikor megértette szándékomat, - hova menjek most? A földön kellene aludnom az éjszakában. Engedd, hogy ágyad lábánál aludjak, a szőnyegen.

Mit felelhettem? Mit tehettem? Azt gondoltam, hogy Mohammed kétségtelenül figyelni kíválgított ablakomat; és mindenféle kérdés, amire az első pillanatok zavarában nem gondoltam, tisztán állott előttem.

- Maradj itt - mondtam - beszéljünk.

Pillanat alatt határoztam. Mivel ez a lány a karjaimba vetődött, megtartom, bizonyos fajta rabszolga-szeretőt csinállok belőle, s rejtve fogom tartani házámban, mint a hárem asszonyait. Azon a napon, mikor nem fog már nekem tetszeni, valamilyen módon könnyen megszabadulok tőle, mert ezek a teremtések az afrikai talajon a mienk testükben, lelkükben.

- Jól fogok veled bánni - mondtam neki. - Ugy fogok veled bánni, hogy ne legyél szerencsétlen, de tudni akarom, ki vagy, honnan jössz?

Megértette, hogy beszélnie kell és elmondta történetét, helyesebben egy történetet, mert biztosan hazudott az első szótól az utolsóig, amint hazudik minden arab és minden ok nélkül.

Elmondta nekem a lány, hogy az Ouled Sidi Cheik egy caidjának a lánya egy asszonytól, akit apja egy tauregeken való rajtaütés alkalmával rabolt el. Ez az asszony fekete rabszolganő volt, vagy legalább is az első arab-néger vérkeveredésből származott.

A lány ilyen származására azonban semmi sem mutatott.

Igazi életéről semmi biztosat nem tudtam. Össze nem függő részletekben beszélt nekem róla, ahogy a látszat szerint véletlenül eszébe jutottak. S elbeszéléseihez elragadóan gyermekes megfigyeléseket vegyített, egy nomád víziót, amely egy sátorról sátorra, táborról táborra, törzsről törzsre ugráló mókus fejében született.

S mindezt komoly arccal mondta el, amit ez a bálványarcu s kissé mulatságosan fontoskodó nép mindig megőriz.

Mikor befejezte, rájöttem, hogy semmi se maradt meg bennem jelentéktelen eseményekkel telt elbeszéléséből, amellyel megtöltötte tartalmatlan agyát s azt kérdeztem magamtól, hogy terjengős és komolyan elmondott elbeszéléssel, amiből semmit se tudtam meg róla, sem életéről, nem akart-e egyszerűen csak becsapni.

És én erre a legyőzött népre gondoltam, melynek miliójében táborozunk, vagy inkább amely nép a mi milióinkban táborozik, amelynek kezdjük beszélni a nyelvét, amelynek életét sátraik áttetsző vásznán keresztül naponta látjuk, amelyre rákényszerítjük törvényeinket, rendeleteinket, szokásainkat és amelyről mégis semmit sem tudunk, értse meg, semmit sem, mintha nem is élnénk köztük és nem figyelnék őket közel hatvan esztendő óta. Nem tudjuk, nem tudjuk mi történik az ágakból összetákolt kis kunyhóban s hogy mi történik abban a kis vászon sátorban, melyet cölöpök erősítenek a földhöz, mint ahogy nem tudjuk azt sem, mit csinálnak, mit gondolnak Algir mór házainak civilizált arabjai. Városi házak mésszel festett falai mögött, gurbijuk sátorfalai mögött, vagy amögött a kis barna tevébőr mögött, melybe belekap a szél, ismeretlenül, titokzatosan, hazudozva, gyanakodva, elnyomva, mosolyogva, hozzáférhetetlenül élnek mellettünk. Ha azt mondom önnek, hogy mikor messzelátómmal nézem szomszédos táborukat s kitalálom, hogy megvannak a babonáik, a ceremóniáik s ezer előttünk ismeretlen szokások, semmit se mondtam. Talán soha erőszakkal meghódított nép annyira nem tudta magát kivonni a valódi uralom, az erkölcsi befolyás s a győztes makacs, de hasztalan vizsgálódásai alól.

Elgondolkozva először kérdeztem meg:

- Hogy hívják?

Visszafojtott ásitással, egykedvűen felelte:

- Alluma.
- Aludni akarsz?
- Igen! - felelte.
- Jó, aludjál!

Csendesen végignyújtózkodott mellettem, hasmánt, homlokát keresztbefont karjaira fektetve és csaknem rögtön éreztem, hogy a menekülés pillanatnyi gondolatát e pihenés kioltotta agyából.

Találgatásaim annyira foglalkoztattak és kifárasztottak, hogy észrevétlenül mély álomba merültem.

Ajtócsikorgás ébresztett fel. Mohammed jött be, hogy mint minden reggel, felébresszen. Kinyitotta az ablakom s a beáradó napfény besugarazta az ágyon a még mindig alvó Alluma testét. Mohammed pedig felvette a szőnyegről a nadrágom, a mellényem és kabátom, hogy kikéfélje. Egyetlen pillantást se vetett a mellettem alvó nőre, észre se látszott venni, hogy ott van s ugyanolyan komoly volt, s ugyanugy, ugyanolyan arckifejezéssel viselkedett, mint máskor. De a fény, a Mohammed okozta zaj, a lépteink könnyű nesze, a levegő áradozása a bőrére, a tüdejébe, felébresztették Allumát. Kinyújtotta karjait, megfordult, kinyitotta a szemét, rámnézett, ugyanolyan közönyösen Mohammedet nézte és felült.

- Éhes vagyok! - mormogta.
- Mit akarsz enni? - kérdeztem.
- Kahuát.
- Kávét, kenyeret és vajat?
- Azt.

Mohammed ruhámmal a karjain, az ágyunk mellett várta a parancsot.

- Hozzál reggelit Allumának és nekem! - mondtam neki.

Kiment, a nélkül, hogy arca a legkisebb meglepetést, vagy bosszúságot árult is volna el.

Mikor Mohammed kiment, megkérdeztem a fiatal arab lánytól:

- Akarsz a házamban lakni?
- Igen, szívesen.
- Egy szobát adok neked és egy asszonyt a szolgálatodra.
- Nagylelkű vagy és én hálás leszek.
- De ha nem jól viseled magad, én elkergetlek.
- Azt fogom tenni, amit kívánsz tőlem.

Megfogta a kezem és engedelmessége jeléül megcsókolta.

Mohammed bejött, egy tálcán hozva a reggelit. - Alluma a házban akar lakni - mondtam neki.

- Teríts szőnyeget a folyosó végén levő szobába s rendeld be a szolgálatára Abd-el-Kader-el-Hadara feleségét.

- Igen, muszié.

Ez volt az egész.

Egy óra múlva az én szép arab lányom be volt költöztetve egy nagy világos szobába; és mikor meggyőződtem róla, hogy minden rendben van, könyörgő hangon kért Alluma, hogy ajándékozzam meg egy tükrös szekrényvel. Megígértem neki s mikor otthagytam, Alluma, cigarettájával a szájában, egy Djebel-Amour szőnyegen guggolt s beszélgetett a berendelt öreg asszonnyal, mintha már évek óta ismernék egymást.

II.

Egy hónapon keresztül nagyon boldog voltam vele és valami bizarr módon fűződtem ehhez a más fajhoz tartozó teremteshez, aki csaknem a szomszédos planétán születettnek tetszett előttem.

Hogy mit éreztem Alluma iránt, nem tudnám pontosan megmondani. Épp az imént mondtam önnek, hogy ez a föld, ez a művészeteket, intelligens örömeiket nem ismerő szűz Afrika fokozatosan meghódítja a testünket ismeretlen és biztos varázsával, cirógató levegőjével, hajnalainak és estéinek állandó szelidségével, elragadó fényével, azzal a diszkrét jó érzéssel, amelyben valamennyi szervünket fürösztö. Nos! Alluma is így fogott meg engem.

Hagytam, hogy kedvére járhasson-kelhessen s két délután közül legalább az egyiket a szomszédos táborban töltötte, földművelő bennszülöttjeim körében. Gyakran megtörtént az is, hogy egy egész napot akácfa-szekrényének tükre előtt töltött, amit Milianából hozattam neki. Teljes öntudattal bámulta magát, a nagy üveges ajtó előtt állva, mélységes és komoly figyelemmel követve mozdulatait. Kissé féloldalt tartva hátrahajtotta a fejét, hogy vizsgálhassa magát, megfordult, távolabb ment, közeledett, később belefáradva a mozgásba, leült egy párnára, szemben magával a saját maga szemébe nézve, komoly arccal, a saját maga nézésétől megittasodott lélekkel.

Nemsokára észrevettem, hogy ebéd után csaknem mindennap elmegy s egész estig teljesen eltűnik.

Kissé nyugtalanul kérdeztem Mohammedtől, nem tudja-e, mit csinál hosszú órákon keresztül tartó távollétében.

- Ne izgasd magad - felelte Mohammed nyugodtan - nemsokára Ramadan lesz. Hívását végezni kell mennie.

Mohammed is elragadtatottnak látszott Allumának a házban tartózkodásától. De egyetlenegyszer sem vettem észre köztük csak egy kissé is gyanús jeladást, soha nem volt olyan az arcuk, mintha titkolni akartak volna előlem valamit, mintha egyetérténeket, mintha félre akarnának vezetni.

Elfogadtam hát a helyzetet olyannak, amilyen volt, anélkül, hogy megértettem volna s hagytam mindent az időre, a véletlenre, az életre.

Gyakran, miután megnéztem földjeimet, szőlőimet, ültetvényeimet, nagyokat sétáltam. Ön ismeri Algir e részének felséges erdőit, ezeket a csaknem áthatolhatatlan szakadékait, ahol a lezuhant fenyők elzárják a zuhanó patakokat és ezeket a kis leanderes völgyeket, amelyek keleti szőnyeget látszanak teríteni a magas hegyekről a vizek folyása mentén. Ön tudja, hogy ezekben az erdőkben, melyekről azt hihetnénk, hogy soha senki a mélyükbe nem hatolt, az ember minden pillanatban egyszerre csak egy kubba fehér kupolájára akadhat, mely egy áhitatos marabu csontjait rejt, egy remete marabu csontjait, s amelyet időnként néha-néha meglátogat a szomszédos vámhivatalból néhány buzgó hívő, gyertyával a zsebükben, hogy meggyujtsák a szent sirján.

Nos, egy este, mikor hazafelé tartottam, egy ilyen mohammedán kápolna mellett mentem el s bepillantva a mindig nyitott ajtón, egy asszonyt láttam imádkozni az ereklje előtt. Elragadó kép volt az a földön ülő arab nő, abban a pusztulásnak induló szobában, amelybe kedvére hatolhatott be a szél, sárga csomókba gyűjtve a szegletekben a fenyők lehullott tüleveleit. Közelebb mentem, hogy jobban megnézzem s megismertem Allumát. Egészen a szent tiszteletébe merülten nem látott meg, s a lépéseimet sem hallotta meg; fojtott hangon beszélt, saját

magával, egyedül gondolva magát a szenttel, Isten szolgájának szentelve minden gondját. Néha kissé elhallgatott, hogy meditáljon, hogy keresse, mi mondanivalója van még, nehogy valamit kifelejtсен bizalmas vallomásaiból. Néha pedig felélénkült, mintha csak felelt volna neki a szent, mintha valami olyat tanácsolt volna neki, amit nem akart megtenni s ami ellen okoskodással küzdött.

Zaj nélkül mentem el, mint ahogy jöttem s hazamentem vacsorázni.

Este láttam, mikor megjött. A rendestől eltérő, gondterhelt arccal lépett be.

- Ül le! - mutattam neki a helyét magam mellett a diványon.

Leült s mikor felé hajoltam, hogy megcsókoljam, hirtelen elhuzta a fejét.

Meglepve kérdeztem:

- Mi van veled?

- Ramadan van - felelte.

Nevetni kezdtem:

- És a marabu megtiltotta neked, hogy míg a Ramadan tart, megcsókolj?

- Igen. Én arab vagyok és te rumi vagy.

- És ez nagy bűn?

- Igen.

- Akkor te semmit se ettél ezen a napon a nap leáldozásáig?

- Nem, semmit sem ettem.

- De mikor lement a nap, ettél?

- Ettem.

- Hát akkor mivel mindjárt éjszaka lesz, nem lehetsz szigorubb a többi részedhez, mint a szádhoz.

Idegesnek, bosszusnak, megbántottnak látszott és olyan göggel felelt, amit még nem tapasztaltam nála:

- Ha egy arab lány hagyná, hogy a Ramadan ideje alatt egy rumi érintse, örökre elkárhozna.

- És ez az egész hónapon keresztül tart?

- Igen, az egész hónapon keresztül tart a Ramadan.

Bosszankodó arccal mondtam:

- Nos, jó, elmehetsz, hogy a Ramadant családdal együtt töltsd el.

Megragadta a két kezem, s a szívére szorította.

- Oh! Kérlek - mondta - ne legyél rossz, meglátod, milyen kedves leszek. Együtt töltjük a Ramadant, akarod? Gondozni foglak, becézni, de ne legyél rossz.

Nem tudtam elnyomni egy mosolyt, annyira mulatságos és vigasztalan volt s a szobájába küldtem, hogy feküdjék le.

Egy órával később, mikor le akartam feküdni, két félénk kopogás hallatszott az ajtómon, olyan halkán, hogy alig hallottam.

- Tessék! - kiáltottam. Alluma lépett be nagy tálcával, amely rakva volt arab csemegékkel, cukrozott gyümölccsel, süteménnyel, édes nyalánkságokkal, a nomádok egész bizarr cukrászdájával.

Nevetett, mutatva fehér fogait és ismételte:

- Együtt ünnepeljük a Ramadant. Ne legyél rossz! Mindennap hozok neked belőle.

Oh! A borzasztó hónap, amit eltöltöttem! Egy cukrozott, édes, örjítő hónap, a nyalánkságok és a kísértések hónapja, hiábavaló haraggal s erőfeszítéssel egy legyőzhetetlen ellenállással szemben.

Utána, mikor elkövetkezett a Beiram három napja, a magam módján ünnepeltem meg és a Ramadant elfelejtettem.

Elmult a nyár, amely nagyon meleg volt. Az ősz első napján Alluma nagyon elgondolkodónak, szórakozottnak tűnt fel nekem. Nem érdekelt semmi.

Egy este, mikor hivattam, nem találták a szobájában. Gondoltam, a házban van valahol s megparancsoltam, hogy keressék meg. Nem tért vissza; kinyitottam az ablakom s kiáltottam:

- Mohammed!

- Igen, uram! - hangzott a sátrában alvó ember felelete.

- Tudod, hol van Alluma?

- Nem, uram - lehetetlen - Alluma eltűnt?

Pár pillanat múlva az én arabom a szobámba jött. Annyira felindultan, hogy nem tudta titkolni:

- Alluma eltűnt? - kérdezte.

- Igen, Alluma eltűnt.

- Lehetetlen!

- Keresd meg!

Állva maradt, gondolkozott, tünődött. Nem értette a dolgot. Aztán az Alluma szobájába ment, ahol a lány ruhái keleti rendetlenségben voltak szétszórva. Mindent megvizsgált, mint egy rendőr, vagy inkább szimatolt, mint egy kutya, s aztán képtelenül a további erőfeszítésre, lemondóan mormogta:

- Elment, elment.

Én balesettől tartottam, egy bukástól, egy szakadékbba való zuhanástól s a tábor valamennyi emberét keresésére küldtem mindaddig, míg csak meg nem találják.

Keresték egész éjszaka, keresték másnap, keresték az egész héten. Semmit nem találtak, ami nyomra vezethetett volna. Szenvedtem, hiányzott nekem, üresnek tetszett a házam s az életem elhagyatottnak. Majd nyugtalanító gondolataim támadtak. Attól féltem, hogy elrabolták, vagy talán meggyilkolták. De valahányszor Mohammedtől kérdezősködtem és közöltem vele feltevésemet, változatlanul felelte:

- Nem, elment.

S arab nyelven hozzátette: „r'ézale”, ami azt jelentette, hogy gazella s mintegy azt akarta vele kifejezni, hogy gyorsan futott s már messze van.

Három hét mult el s már nem is reméltem, hogy valaha is viszontlássam Allumát, mikor egy reggel Mohammed örömtől ragyogó arccal lépett be.

- Muszié - mondta - Alluma visszajött.

Felugrottam az ágyamról.

- Hol van? - kérdeztem.

- Nem mer bejönni. Ott lenn, a fa alatt.

S karját kinyújtva az ablakon keresztül egy olajfa lábánál fehérülő foltra mutatott.

Felkeltem s kimentem. S mikor közeledtem a ruhacsomóhoz, amely a csonka törzsre volt vetve, megismertem az engem elbűvölt vad lány nagy árnyas szemeit, a tetovált csillagokat s a hosszukás és szabályos arcot. S ahogy közeledtem, egyre jobban elfogott a harag, a vágy, hogy megverjem, hogy fájdalmat okozzak neki, hogy megbosszuljam magam.

- Honnan jössz?

- Onnan lentről.

- Honnan?

- A törzstől.

- Melyik törzstől?

- Az enyémtől.

- Miért mentél el?

Látva, hogy nem ütöm meg, kicsit összeszedte magát s halkán felelte:

- Muszáj volt... muszáj volt... nem tudtam már a házban élni.

Könnyeket láttam a szemében s hirtelen megszelidültem, mint egy állat. Feléje hajoltam s mikor megfordultam, észrevettem Mohammedet, aki messziről kémlelt bennünket.

Nagyon szeliden ismételtam:

- Nos, mondd meg, miért mentél el?

És akkor elmondta nekem, hogy már régóta érezte szívében a nomád vágyat, az ellenállhatatlan kívánságot, visszatérni a sátrak alá, aludni, futni, hemperegni a homokban, vándorolni a többivel síkságról síkságra, nem érezni a feje felett az ég sárga és kék csillagai alatt mást, mint kopott, foltozott vászonfalat, melyen keresztül csillogó pontokat láthat, mikor felébred az éjszakában.

Naiv, erőteljes szavakkal értette ezt meg velem, olyan őszintén, hogy éreztem, hogy nem hazudik, részvétet éreztem iránta s megkérdeztem:

- Miért nem mondtad nekem, hogy oda akarsz menni egy időre?

- Mert te nem akartad volna...

- Megigérted volna, hogy visszajössz s akkor beleegyeztem volna.

- Nem hitted volna.

Látva, hogy nem haragszom, nevetett s hozzátette:

- Látod, hogy már vége, hazatértem és most itt vagyok. Csak néhány napra volt szükségem ott lenn. Most már elég volt, vége, elmúlt, meggyógyultam. Visszajöttem s már nem érzem magam itt rosszul. Nagyon elégedett vagyok. Te nem vagy rossz.

- Gyere be a házba! - mondtam neki.

Felállott. Megfogtam a kezét, finom, keskenyujju kezét és ő diadalmasan - csengtek a gyűrűi, karperecei, nyakláncai és plakettjei - ünnepélyesen ment a házamba, ahol Mohammed várt bennünket.

- Alluma - mondtam, mielőtt bementünk - valahányszor vissza akarsz menni a tieidhez megmondod és én elengedlek.

Bizalmatlanul kérdezte:

- Megigéred?

- Igen, megigérem.

- Én is megigérem. Mikor már nem jól érzem magam - és két kezét fenséges mozdulattal tette homloka felé - ezt fogom neked mondani: „El kell menjek oda le” és te meg fogod engedni.

Bekísértem a szobájába, Mohammedtől követetten, aki vizet hozott, mert d'Abd-el-Kader-el-Hadara feleségét még nem értesítettük urnője visszajöveteléről.

Hat hónapon keresztül minden jól ment, akkor észrevettem, hogy újra ideges lesz, izgatott, kissé szomorú.

Egy nap megkérdeztem tőle:

- Vissza akarsz menni a törzsedhez?

- Igen, vissza akarok menni.

- Nem merted megmondani?

- Nem mertem megmondani.

- Eredj, megengedem.

Megfogta kezemet, a hála tuláradásával megcsókolta és másnap eltűnt.

Visszajött, mint először, körülbelül három hét múlva, rongyosan megint, feketén a portól és a naptól, felüdülve a nomád élettől, a portól, a szabadságtól. Két év alatt négyszer ment így haza.

Vidáman fogadtam vissza, féltékenység nélkül, mert a féltékenység csak a szerelemből szület-hetik, abból a szerelemből, amit mi értünk alatta.

Nem tudom önnek kifejezni, milyen mérhetetlen távolság választotta el a lelkünket, ha a szívünk pillanatokra fel is melegedett egymás iránt. Ő valahogy része volt a házamnak, az életemnek és egy nagyon kellemes megszokás.

Nos, egy reggel Mohammed különös arccal lépett be hozzám, az araboknak azzal a nyugtalan tekintetével, ami a kutya elől menekülő macska tekintetéhez hasonlít.

Mikor észrevettem ezt, megkérdeztem:

- Mi történt?

- Alluma elment.

Nevetni kezdtem:

- Elment, ugyan?

- Elment uram, végleg.

- Hogyan, végleg?

- Igen, muszié.

- Bolond vagy, fiam!

- Nem, muszié.

- Miért ment el? Hogyan? Lássuk csak... Magyarázd meg!

Mohammed mozdulatlan maradt, nem akart beszélni. Hirtelen erőt vett rajta az arab dühnek az a kitörése, amely megállít bennünket az utcákon két dühöngő láttára, akik az utca csendjét és keleti komolyságát hirtelen a legvadabb hadonászásokkal és a legdühödtebb kiabálásokkal verik fel.

És Mohammed kiáltásaiból megértettem, hogy Alluma a juhászommal szökött meg.

Le kellett csendesítenem Mohammedet és szavanként tudtam csak kivenni belőle részleteket.

Nehezen ment: végre megtudtam, hogy nyolc nap óta figyelte, hogy Allumának találkái vannak, a szomszédos kaktuszfák mögött, vagy a leanderes völgyben, egy kóborló félével, akit az előző hónap végén intézőm felfogadott juhásznak.

Az utolsó éjszakán Mohammed látta, hogy elmegy, de nem látta hazajönni, és kétségbeesett arccal ismételte:

- Elment, muszié, elment!

Nem tudom, miért, de meggyőződése, hogy megszökött azzal a kóborlóval, pillanat alatt bennem is kétségtelen, vitathatatlan meggyőződéssé vált.

Egyáltalán nem kételkedtem - igen - elmenekült azzal a fickóval. Miért? Mert Alluma volt, a homok leánya. Egy másik, Párisban, a kövezet lánya, a kocsisommal szökött meg.

- Rendben van - mondtam Mohammednek. - Ha elment, annál rosszabb neki. Leveleket kell írnom. Hagyj magamra.

Mohammed kiment, meglepődve nyugalمامon. Felkeltem, kinyitottam ablakomat s nagy szippantásokkal szívtam mellemre a levegőt. Dél tikkasztó levegőjét, mert sirocco fujt.

Aztán ezt gondoltam:

- Istenem, ez egy... ez egy asszony, mint annyi többi. Tudja az ember... tudja az ember, mi készíteti őket cselekedni, szeretni, követni, vagy elhagyni egy férfit?

Igen, néha tudja, gyakran nem tudja. Néha csak sejti.

Miért tűnt el ezzel a visszataszító alakokkal? Miért? Lehet azért, mert egy hónap óta a szél csaknem mindig Délről fuj.

Ennyi elég. A szélfuvás. Tudja ő, tudják ők, még a legfinomabbak és a legkomplikáltabbak is, miért cselekednek? Nem jobban, mint egy szélkakas, melyet forgat a szél. Egy érzékelhetetlen fuvallat belekap a vasba, a rézbe, a vászonba, vagy a fába, mint ahogy egy megfoghatatlan benyomás elindítja és elhatározásokra készíteti az asszonyok változó szívét, akár városiak, akár falusiak, akár a külvárosból, akár a sivatagból valók.

Auballe felállott. Néhány lépést tett, rámnézett s mosolyogva mondta:

- Ime egy szerelem a sivatagban.

Megkérdeztem:

- És ha visszajönne?

- Gyalázatos lány... - mormogta. - De azért örülnék neki.

- És megbocsátana a juhásznak?

- Istenem, igen. Az asszonyok miatt mindig még kell bocsátani... vagy semmit sem venni tudomásul.

